

Mark 5.

Jelgawā sanemot:

par gadu —	2 rub. 20	fa		
par $\frac{1}{2}$ gadu —	1	,	20	"
par $\frac{1}{4}$ gadu —	60	"		

Fatmeechuu Amiles.

Maltefå

par pastu pefuhiot:
par gadu — 3 tub. — sap.
par $\frac{1}{2}$ gadu — 1 " 60 "
par $\frac{1}{4}$ gadu — 90 "

Redakcija un ekspedīzija:
Jelgavā. Kangihseru eelā N° 14.

80. *aada-gahjums.*

Sludinajumi mākslā:

par ſihku ralſiu rindimū 8 ſap., vreek chvufē 20 ſap.

Kahds wahrs par „puischn ballèm“.

Telgawā, Kangihseru eeldā № 14.

Kahds wahrs par „puischnu ballēm“.
Bija reis laiki, kad gandrihs waj weeniga ispreezaschandas un satiksmes weeta bija frogs — bija ta toreis weeta, kur sapulzejās weži un jauni, leeli un māsi, no tuweenes un tahleenes, kur pasihstams fastapa pasihstamu, draugs draugu, kur jau neeschi sawā starpā saredsejās un ispreezajās un kur māsa jaundā paaudse, behrni, mahzijās pasiht sadisihwes eerašhas un „tikumus“. Bei laiki grosijās un frogi saudeja sawu plasho nosihmi. Nodibinajās daschadas beedribas un frogā preeku weetā leelāsā waj masakā mehrā stahjās salumu svehtki, daschadi meesīgi masari, balles un ari pasihstamās „puischnu balles“.

Schis balles ir senako krogu preeku atleekas un domaju, ka nemaldos, ja ſaku, ka te ir tee paſchi wehſchi tikai zitā ſu- liē. Kas toreiſ notila plafchajā iſtabā uſ keegelu woj fula grīhdas, tas pats tagad noriſinajās „jaulōs upes lihtſchōs”, birſtalās, iſtabās un ari peedarbōs, ſkatotees vež laika un gadsfahrtas, un kas toreiſ krogā notila blaſus telpās un peebuſeies, tas ari tagad noteel ſchahdas balles sahles blaſus telpās. Par wiſām leetām monopolis un alus neteek peemirſti. Iſſchkuiba tikai ta, ka agrakos krogu preekus apmeleļja gan- drihs wiſi bes iſnehmuma: ūaimneeki un falpi — tagadejās „balles” ir gandrihs weenigi gahjeju fahrtas ūarihlojumi, ta- dehļ ari ieek ūaukti par „puischi ballēm”.

Nepaeet gandrihs neweens swelideenas waj festideenas was
fars, tad weenäs waj oträs mahjäas netittu farihota schahda
balle. Ihji, rastiti pasinojumi, ta tajäs un tajäs mahjäas,
waj tajä un tajä birsitë, upes lihži, teek farikhota balle pree
freetnas muſitas, drijf ween no rokas rokä apstaigd apkahrti
un sinamajä wakarä balleneelu netruhſt. Ir tur wezi un jauni,
ir to ſtarpa ari pusaugu behrni, kuri turp noſkuhſt waj nu
nejaufchi, waj ari ziuu pawadibä, daſchreis pat paſchu wezaku.
Un ſewiſchki jo beeſchi tas noteek ar tahldeem behrneem, kuri
diſhwo ſchikti no wezaleem, talpo par ganeem pree ſwescheem.
Zui lihždeedſihwotaji tos iad ari nebuht nemehgina no ſchah-
deem preeleemi atturet, bet gan wehl pamudina, nemas neap-
ſwerot, tahds eespaids war buht ſchahdai ballei us behrna
garu. Ar noschehloſchanu ari jaſaka, ta pat fainneeli, pree fu-
reem ſchahdi behrni talpo, par maſ, ja, gandrihs nemas nepee-
greesch wehribu ſcho pusaugu zeleem, kaut gan us mineem gul
galwenä atbildiba par winu deenesiä nodotajeem behrneem. Un
ta pusaugi preezaſäs lihds ar pheauguscheem, labali ſakot, kahri
noluhtojäs leelo rižibä. Kahdu eespaidu war atſtaht ſhee
preeki, wiſweeglati nojautiſim, ja apluhloſim, fa pa leelakai
dalai noriſinäs ſchahdas balles. —

Balle pilnā gaitā. Mušikanti patlaban usrauj polku un pa leelatai dalai jau duhsdu usprawijuschee jaunekli steidsas usmeklet dejotajas. Papirofs sobōs, zepure us weenas aufs — aiseet; pēsargees tilai, ta nemaisees pa kahjām. Un til-lihds dejā beidsas, tās dalibneefem, protams, jadsefē slahpes. Balles ūarihtotaji preelsch tam jau apgahdajuſchi wojadsgo atspirdsnaſchanas lihdselki — un beedri ar preefu atlihdsma wiunu puhles. Dascham labam no teem ir ari ūawa teesa no mohies lihds.

Un omulibā veenemās. Weens otrs jau juhtās drusku nedrošķis uſ tāhjām, bet duhīša kruhtīs pēeaug — ta neplot. Wehl tāhds „monopols” waj kaufs alus, un brihdi wehlač tāhds jau drošķi ween buhs atradis wajadīgo preteneelu spehku iſmehrošchanā. Proiamis, ka schahdi mehgina jumi ne weenreis ween nobeidsjās ar fahpēm patauſi waj tāhda zitā meeſas dala, bet tas jau peeder pee leetas — un wiſu to reds daſcha laba puſauga azis. Ažim džirſtot un rokas duhres fakneebis, tas uſmāugi ſelo zilnas gaitai, reds, kā beedri mehgina nemeer-neelus aptluſinat, džird daſchu labu ne wiſai pеeflahjigu iſtei-zeenu, lamu wahrdū, kas jo dſili eechpeeschās wina amīnā un gadijumā ar jo labām ſekmēm war tilt iſleetoſ paſcha wa- iadīhām. —

Kaut kur nomalus pulzinsch meitu dsihwi jo dsihwi ap-
spreeesch daschus „kawaleerus“, ijskahjta weena otrai sawus pee-
dsihwojumus un liismas, bet maja ganu Anze kahri usker kairu
wahrdu un doma, ka ari wina reis buhs leela meita un warēs
tapat fa zitas danzot ar leelajeem puischeeem, buhs tai skaista
lleite ar bantēm un frokēm. Tagad haimneeze tai eedewa
sawas Mihzes bruntschus, ar ko uspuzelies preelsch balles, bet
tee tai drusku ta fa par garu. Bit jauli tatšhu wajag buht,
iad ta puisis apker ap widu un danzina tapat fa zitas meitas.
Kaiminu Greeta jau tagad teel danzinata — wianu pawafari
eezwehlis. Un wina ari jau esot butschojuſes — pate istah-
stija, ka Wasarinu Karlis to Kalnini balle eerahwis meitu istabā
un tur wairak reises nobutschojis. — —

De peenahk tahds no puišcheem un meitas hahk ar to kirs
zinatees, sobojās, ka tas esot jau ustašijis kurasču. Bet pui-
šig kafek tahdu no tām un aizrinčo nee aiteem dejotaieem.

Schahdi un teem lihfsigi skati norisindas weens yehz otra
un neweens ne domat neeedomajds, ka wišmas behrnus waja-
dsetu no teem issaraat.

Wosarā, kad swabadas birses un upes lihtschi, balles protams peenem zitabu gaitu, bet galwenajōs wilzeenōs tās tomehr lihdsinās weena otrai. Ir, protams, ari isnehmumi, kad schis balles norit jo teizamā fahrtibā, bet tahdi ir reti. Negribu ari fajit, ka jau peemineto un wehl nemineto launumu behb tās wajadsetu parvisam isskaust, bet par to gan wajadsetu gaħdat, ka tahdōs gadijumōs neteek leetoti reibinoſchi dsehreeni un, galwenais, issargat behrnus uemt dalibu pee schahdeem preeleem. Gandrihs weenigi tifai reibinoſchée dsehreeni ir galwenais zehlonis beeshajeem strilħdeem balleneelu starpā ar dauds-reis wiħi behdigām fekk un gruhti eedomatees, fahdu eespaidu us behrneem aistahj schahdi preeli. Protams, ne jau taisni balles ir weena waj oħra fomaitatajas — dsiħwē ari bes tām noteek deesgan peedasfigu leetu — bet labi ir, ja mehgħinam iżwairitees no kifra weena nepareisa fosa. Ir tad wehl rassees dauds un baħschadu misżejumu, luras nodaram tā fakot, pašchi neapsinotees.

Ditdauds ihsumā par tagadejām puishu ballēm, luras, fājau mineju, ir atleelas no agratajeem frogu preekeem. Nawa, protams, jau nesahds kaunums, ja zilweks pehz nobeigteem nedelas darbeem ari wehlās papreegatess, bet kaunums, luhs, intas, ja ūchee preeli iūwehrschās netilumibā, ja alkohols ieek leetots kā weenigais jautribas lihdsellis un slahpju dīsefetajs. Un balles telpu ihpašchneekam tātshu, domaju, nenahktos nemās geuhti, dot ūsu aikauju tikai ar to nosazijumu, kā reibinošchi dīsehreeni netiks leetoti. Protams, fa daschā labā gadījumā ari ūchahds noteikums nešpehs taifni aistawet wišmaš brandwihna leetoschanu, jo fatram eespehjams to kabatā lihds panemt. Bet ja ūchahds noteikums reisi ir dots un tomehr neieek cezewhrois, tad tātshu aileek wehlī eespehja dejoſchamu apturei. Lai no tam issargatos, tad domaju, kā ūsus weens ūchahdas balles ūarihkotajs gan gahdds par to, lai tas neno-tiku. Ar to buhnu jau dauds ūas panahkts.

Beidsot wehl gribu peeminet, sā ſchahdas balles teel ſa-
rihkotas Kaunas gubernā gar Kurſemes robeschu. Kamehr Kur-
ſeme iſdewumus par muſiku un zitām wajadſibām ſamet dalib-
neeki labprahīgi, pehž patiſchanas, tur teel nemta ihpaſcha,
noteilta eeejas maſha, pee ſam nebuht neteel iſdotas wajadſigās
eeejas biletes ar walsis nodokli. Peeteel ar weenfahrſchu maſu-
bantiit, ſura noder par ſihmi, ſa ſamalſata noteilta eeejas
maſha. Un pee iam ſchahdi „ſakunai“ teel ſarihkoti pilnigu
atlahti. Protams, ſa drukatu ajiſchu un tam lihdsigu leetu
truhkſt, bet peeteel ar weenfahrſcheem, uſ neleeleem papirteiſcheem
uſratſtiteem iſſimojuumeem. Daukam laikam paſtahmot, apmele-
taiu netruhiſt un daschu labu reiſi rihtotaii welſt jo fuſlu lomu.

Schinī komitejā ewehleja zaur aisslahtu halsfōchanu G. Wulffā, Legsdina un Kruhmina īguš, kandidatōs palika Spertala, Brasdas un Dreiberga lai.

No Rīgas. Rīgas Latveeschu beedribas Ruhpneezibas Nodala peektdeen 23. oktobrī natureja sawu mehnescha ūapulzi. Vispirms inscheneers - Ķimikis Sp. Paegles kungs gorakā preefshlaſijumā apluhkoja kartupeļu iſstrahdajumus ruhpneezibā, aisuemdams šchoreis it ūewischki stehrkelu fabrikāziju, tāhda ta noteek pehz jaunakeem sinibas un praktikas prasijumeem. Preefshlaſiju paſtaidroja wairaki ūihmejumi no maſchinām un rihsleem, tāhdi leetojami stehrkels esgatawojot. — Domu iſmainā ar preefshlaſiju iſstrahdataju israhdijs, ka projekts var kartupeļu iſstrahdasčamu stehrkels un zitōs produktōs ari muhſu ūeme un muhſu apstahkłos nebuht naw ūeme metams. Technikis A. Wanaga kungs aisrahdijs us gruhtibām, kuras technisku rafstu ūastahbitajeem ūelotees zaur to, ka Latveeschu valoda daudskahrt truhfstat technisku nosaukumu. Praktiskā dſihwē to-mehr muhſu amatneeli leetojot sawā ūarpā techniskus nosaukumus, tikai nu tee technikas literariſteem darbīneleem nereti neefot ūinami. Wiesch tapehz greeshojees ar luhgumu pee Ruhpneezibas Nodakas beedreem, lai tee pehz eehvehjas krahtu un wahstu Latveeschu techniskus nosaukumus, kurus tad waretu leetot rafstnēzibā. To darit is ūewischki efot iſdewiba un wa-jabsiba tagad, kur patlaban iſnahk eewehrojams technisku rafstu krahjums, Purīku Klahwa wadihbā mahžibas wehstules vafchstudijs „Maſchinu buhw-skola“ un „Buhw-skola“. Nedaktors N. Purīnsch norahdijs, ka technisko wehstulu darbīneeli jau ūen ūawōs iſdewumōs greesuſcheses pee Latveeschu amatneeleem ar luhgumu, wineem ūeſuhtit techniskus nosaukumus, tikai tahds luhgums lihds ūhim, palizis bes ūelmēm. Wiesch gribot zeret, ka luhgums, ari ūhajā weeiā atfahrtots, turpmak atradischtot dſihwaku atbalſi pee Latveeschu amatneeleem. Pehz tam elektrotechnikis R. Ŝutta kungs israhdijs sawu paſcha iſgudrotu ūignalu aparatu pret ūagleem un pee ugungsgrehleem. Šchis aparat konſtruets ar ūeelu ūaprahtibu un eerihois til praktiki, ka tam it droſchi naredsoma ūeela ūohſotne.

No Beswaines apgabala. Semkopibas finas. Semkopibas darbi schim gadam eslatami par nobeigteem. Raſchhas finā ſchis gads veſlaitams tilai pee widejeem. Protams, ka Baltijas wiſpahreja ſchagada nelaime — leelais ſauſums — nepagahja ari te garam nemanits; bet tā la ſeme te pa leelai dalai paſmaga, kas waіrač iſtura ſauſumu, tad poſts, ko wiſch nodarija, nebijā tihri til ſahpigī ſauhtams, kā peemehram daſchōs apgabalōs uſ Šuſkmanu un Rīgas puſi. — Pehdejōs gādōs ari ſche ſahk aifween waіrač leetot mahſliigus mehſlus. Kas agrak par teem ne dſirdet negribeja, nu kā par brihnumu jau noſirk pa maiſinom, jo reds, ka panahltumi nawa ſlikti. — Jaunlaiku ſemkopibas rīku un maſchinu leetofchanas finā gan newar teilt, ka buhtum tiluſchi deefin zik tahlu — eet wehl pa leelai dalai ſtipri ween „pa wezam“: klauds wehl ſprigulis, danzo wehl ſirgi pa ſlahjeena wirſu, waj ari waſa ſmago bluki; pat wehtamo maſchinu wehl wiſur nawa — teek purinats pret wehju tas pats tehwu tehwu reſchgis. Bet jauni laiki tomehr nahk, nahk ar ſawām prasibām... Par plaujamām maſchinām nār wehl i' ſo runat; ari kušamo maſchinu wehl ſamehrā deesgan maſ. Warbuht tas tadehl, ka mahjas ſchinī apgabalā, iſnemot retas, nawa pehz ſawas ſemes platibas nelahdas leelās — wiſwairak tā ap 15—25 dalberu un tahdās pamaſās ſaimneezibās pat neeepehjami iſdot ſchōs „trihſes laikōs“ ſimitus un tuhlfloſchus par ſemkopibas maſhindām. Te waretu ſchimbrīhſham tilai weendā zelā ko panahkt: weeno-tees waіraleem kaimineem un kopigi dahrgalās maſchinās eegahda-tees. Sinams, ari te war raſiees daſchās gruhiibas un nepa-tilſchanas, bet iſtais eemellis, kadehk tas noteek mai, waj ari pavisham nenoteek, gan buhs muhſu lauſchu ihpaschiba, kura ſpeesch ſazit: „kopas zuhka nebarojās“. Bet laiki, zerams, dauds ko mahjas.

No Leepajas. Schejeenes Latveesku naudas eestahde, „Leepajas Krahs- un Aisdewu Beedriba”, eegahdajusē patlaban no Staudena firmas Rigā prahwu ugunsdroshu dselhsīlapi, kur swarigakās grahmatas, wehrtspapihrs un tekošcho naudu uſglabat. Beedribas dalibneelu slaitz pehdejā lailā leeliski wairojes. Diwās pehdejās rewissijas domes sehdēs ween tapa no jauna uſnemti pahri par 30 beebru. Ari heedribas kapitali tagad — salihdsinot ar agraleem gadeem — tik leelā mehrā wairojuſchees, lä to ſchi beedriba wehl nelad naw peddfiſhwjuſe. Tahdeem apſtahtleem waldot, tad ari beedribai eespehjams, aifdot iħstī prahwas summas. Gewehrojot, ta direkſijas ſehdes, kas teek noturetas 2 reis nedelā, tagad stipri aijnenitas no darbeem — jo publikas daliba pee beedribas kafes tagad loti dsifhwa —, rewissijas dome uſ direkſijas wehleschanos eezechla trim taqadejēem direktoreem par valiħau jeb weetas iſpilditajiu

